

Çocuk Oyun Alanlarında Estetik Başarım

Elvan ENDER¹

¹ Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Bursa, Türkiye.

Öz

Kentsel mekânlarda, çocuk oyun alanları, aktif yeşil alanların önemli bir parçasıdır. Bu çalışma, Adana İli Çukurova İlçesindeki çocuk oyun alanlarının estetik başarımının belirlenmesi amacıyla kullanıcı araştırmasına odaklanmıştır. Kullanıcıların mekânsal algılamalarıyla, mekanların davranışsal başarımlarının ve buna bağlı olarak estetik başarımın ortaya konulmasına yönelik bir kurgu geliştirilmiştir. Bulgulara göre, en yüksek estetik başarım puanı 72, en düşük puan ise 21'dir. Çocuk oyun alanları uygunluk sınıflarına göre özetlendiğinde 3 adet çocuk oyun alanı en düşük, 14 adet çocuk oyun alanı düşük, 20 adet çocuk oyun alanı orta, 18 adet çocuk oyun alanı yüksek, 11 adet çocuk oyun alanı en yüksek uygunluk sınıfındadır. Çalışmadaki ölçütler dikkate alınarak, kentsel mekânlarda bu ölçütlerin düzeylerini artıracak tasarımların yapılmasıyla, mekânsal estetik başarım artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Adana, Çocuk oyun alanları, Estetik, Estetik başarım, Uygunluk sınıfı.

Aesthetic Achievement in Children's Playgrounds

Abstract

Playgrounds are important part of active green spaces in urban spaces. This study focused on user research to determine the aesthetic performance of the children's playgrounds in the Cukurova District in Adana. A fiction developed for finding out behavioral performance of spaces and aesthetic performance by spatial perception of users. According to the findings, the highest aesthetic performance score of 72, is the lowest score is 21. When summarized in accordance with children's playground appropriateness level, 3 children's playground are lowest, 14 children's playground are low, 20 children's playground are middle, 18 children's playground are high, is the highest appropriateness level of 11 children's playground. Taking into account the criteria of the study, by devising projects increases the level of these criteria in urban spaces, it may be increased spatial aesthetic success.

Keywords: Adana, Aesthetic, Aesthetic success, Appropriateness level, Children's playground

1. Giriş

Ülkemizde nüfus artışıyla birlikte, kentleşmenin de bir sonucu olarak, bireyler gün geçtikçe düşmekte olan bir yaşam standardı ile karşılaşmaktadır. Nüfus artışının kentteki planlamaların önünde gitmesi, yeşil alanların azalması, doğal kaynakların tahribi, trafik sorunları gibi problemlerin giderek artması kentsel yaşamı her geçen gün zorlaştırmaktadır.

Büyük ölçüde, kentlerin dengesiz planlanmasından ve tasarımıyla kaynaklanmakta olan sorunlardan, monotonluktan, sıkıcı bir şehir hayatından ve hareketsizlikten kaçış olarak, bireylerin açık yeşil alanları serbest zaman etkinliklerinde tercih etmeleri sonucu rekreasyon ve çevre ilişkisi daha belirgin olmaya başlamıştır. Bu ilişkide yeşil alanlar, insan yaşamı ve gereksinimler açısından büyük rol oynamaktadır. Bu alanlar, kente estetik değer kazandırma işlevine sahiptir. Çevrenin rekreasyon amaçlı kullanım talebinin artması sonucu bu işlevi tam olarak yerine getirebilmeleri için estetik değerleri de ön planda tutan yeni düzenlemeler yapılmalıdır.

Açık yeşil alanlar; 1985 tarih ve 3194 sayılı İmar Kanunu'na göre, "aktif yeşil alanlar" ve "diğer açık yeşil alanlar" olmak üzere iki grupta ele alınmaktadır. Aktif yeşil alanlar; kent halkının günün her saatinde ve günlük rekreasyon gereksinimlerini karşılamak için kullanabilecekleri donanım ve ulaşım mesafesindeki yeşil alanlardır. Diğer yeşil alanlar, kent halkının belirli zamanlarda (hafta sonları ya da tatil dönemlerinde), genelde günübirlik ve özel amaçlarla kullandığı, donatı çeşitliliği kullanım amaçlarına göre yüksek ya da düşük olabilen, yaya ya da araçla ulaşılabilen yeşil alanlardır (Boyacıgil, 2010).

Kentsel mekanlarda, çocuk oyun alanları, aktif yeşil alanların önemli bir parçasıdır. Ülkemizdeki mevcut çocuk oyun alanlarının hem nicelik hem de nitelik açısından çocuğun gelişimi için gereksinimlerini karşılamada yetersiz kaldığı bu konuda çalışmalar yapan birçok araştırmacı tarafından ortaya konulmuştur (Yılmaz ve Bulut, 2003; Bal, 2005).

Çocuk oyun alanları, betonlaşmış kentlerimizde çocukların oyun ihtiyaçlarını karşıladıkları, fazla enerjilerini oyunla boşalttıkları, aynı zamanda sosyal ilişkilerini artırdıkları, fizyolojik ve zihinsel gelişimlerine katkıda bulunabilecekleri, içinde çeşitli oyun elemanlarının bulunduğu alanlardır (Acar, 2003).

Çocuk oyun alanları, çocuğun doğayla buluştuğu, egzersiz yaparak kendini geliştirdiği mekanlardır. Çocuklar, oyun elemanları ile kendilerine yeni oyunlar, yeni dünyalar yaratmaktadırlar. Çocuklar, bu mekanların gelişimlerine büyük katkısı olduğunu algılayıp, büyüdükçe bunu kendi yaşantılarına geçirerek, hem bu alanları hem de çevresini daha iyi korumak için daha duyarlı bireyler olurlar (Bektaş, 2004). Çocukların gelişimleri için tüm gereksinimlerini karşıladıkları bu alanlardan haz alabilmeleri ve kendilerini bu mekanlara ait hissedebilmeleri, ilk duyum ve algılarındaki mekanların estetik değerlerinin iyi olması gerekmektedir. Ancak kentsel mekan tasarımıyla kullanılan tüm ilkeler ve estetik değerlerin arka planda kalabildiği gözlenmektedir.

Estetik beğeni ve değer oluşumu insan – mekan arasındaki ilişkiyi sağlayan parametrelerden biri olarak ele alınmalıdır. Bu nedenle estetik kavramı, mekan organizasyonu çerçevesinden bakıldığında, öğeleri bağımsız olarak değerlendirilebilecek bir olgu değildir. Mekan oluşturmada estetik öğelerin tümünü bir bütün olarak kabul etmek gerekmektedir (Uluğ, 2007). Estetiğin ölçülmesi, görsel kalite değerinin saptanmasıdır.

İnsan, çevresiyle olan ilişkisinde öncelikle çevreden gelen görsel uyarıcılar yardımıyla kendisini saran çevrenin 'estetik değer'ini algılamaya yönelik gözlem ve değerlendirmeler yapar. Görsel algılama, mekansal büyüklük ve görüntüyü oluşturan elemanların değişkenliği ile algılayıcıların birçok görme açısı içinde mevcut mekanı çeşitli biçimlerde algılamasına neden olabilmektedir. Bir alanın görsel etkisi, çevrenin iyi ya da kötü algılanması ve buna bağlı olarak da kullanıcıların bu alandan haz alıp almamalarıyla doğrudan etkilidir (Temelli, 2008).

Çocuk oyun alanlarında da beğenin objektif bir niteliği olduğu için özeldir. Estetik algısı kullanıcı özelliklerine göre değişim göstermektedir. Estetik beğeni ve değer oluşumu kullanıcı ile mekan arasındaki ilişki sağlanarak ele alınmalıdır. Kullanıcı ile mekan arasındaki ilişki, duyumla başlayıp algıya ve anlam yüklemeye uzanır. İlk duyum, mekanın bir uyarıcı olmadan bilincine yansması ve canlanmasıdır. Biçim ve renk ilk duyumda belirleyici etkiye sahiptir. Mekanı algılayarak onunla ilişki kuran bireydeki anlam ise kişiseldir. Bireyin birikim ve deneyimi, sosyal ve kültürel geçmişi gibi değişkenlere bağlı olarak geniş bir çeşitlilik ve değişkenlik gösterir. Kullanıcının bir mekana ilişkin algısal ve anlamsal yorumu o mekanın davranışsal başarımını ortaya koyar. Mekanın estetik başarımı, mekanın davranışsal başarımıyla paralel olarak artmaktadır. Mekanların estetik anlamda etkili olabilmesi için mekanların tanımlanmasında ve kolay algılanmasındaki yetersizlikler, doku ile uyumsuz yapılaşmalar, insan ölçeğiyle uyumsuzluk, mekanlarda bütünlüğün sağlanamaması gibi konular başta olmak üzere birçok konunun çözümlenmesi gerekmektedir. Çocuk oyun alanlarındaki kullanıcı ile mekan arasındaki ilişki, duyumla başlayıp

algıya ve anlam yüklemeye kadar uzanır. Kullanıcının bir mekana ilişkin algısal ve anlamsal yorumu o mekanın davranışsal başarımını ortaya koyar. Mekanın estetik başarımı, mekanın davranışsal başarımıyla paralel olarak artmaktadır.

Bu çalışma, estetik başarımın belirlenmesi amacıyla kullanıcı araştırmasına odaklanmıştır. Kullanıcı araştırmasındaki hedef kitle Adana İli Çukurova İlçesinde yaşayan halktır. Yapılan çalışmada çocuk oyun alanlarının, halk tarafından algılanan estetik yargıları anket çalışması ile ortaya konulmuş, ulaşılan bulgular yönünde bu alanların estetik yargılarının düzeltilmesine ve estetik başarımın yükseltilmesi için öneriler geliştirilmesine çaba gösterilmiştir.

2. Materyal ve Metot

2.1. Materyal

Adana Kenti'nin kuzeybatısında yer alan Çukurova ilçesi örnek araştırma alanı olarak seçilmiştir. Çukurova ilçesi 27 mahalleden oluşmaktadır. Araştırma alanı, Adana anakent sınırları içinde yer alan Çukurova ilçesinin mevcut kentsel yerleşim dokusundaki 10 mahalleyi kapsamaktadır. Adana kentsel alanının kuzeybatısında konumlanan Çukurova ilçe merkezinin kuzeyinde Seyhan Baraj Gölü, doğusunda Seyhan Baraj Gölü ve Seyhan nehri yer alırken, güneyinde E-90 ve ana sulama kanalı Seyhan ve Sarıçam ilçeleri ile olan sınırları oluşturmaktadır. İlçe merkezi 4283 ha yüzölçümüne sahiptir. İlçe merkezi, Adana kentsel alanının yaklaşık %21,5'ini kaplamaktadır. İlçe nüfusu TÜİK 2015 verilerine göre 359.315'tir. Araştırma alanında 66 adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Araştırmadaki diğer yardımcı materyaller standart anket formları ve ilçede yaşayan çocuk oyun alanı kullanıcılarıdır.

2.2. Metot

Çalışmada, kullanıcıların mekansal algılamalarıyla, mekanların davranışsal başarımının ve buna bağlı olarak estetik başarımın anketler aracılığıyla ortaya konulmasına yönelik bir kurgu geliştirilmiştir. Kullanıcılar arasından, her bir çocuk oyun alanında rastgele seçilen 20 kullanıcı ile yüz yüze anket yapılmıştır. Bu amaçla önce, Pena ve Parshall (1987), Preiser vd.(1988), Reid (1993), Karagenç ve Ünügür (2002), Başkaya vd. (2003), Kaplan ve Hepcan (2004), Dinç (2007), Watson ve Bentley (2007), Temelli (2008), Konaklı vd. (2010)'nin çalışmalarından yararlanarak estetik başarımın ölçülmesinde kullanılabilir 15 ölçüt belirlenmiş ve tablo oluşturulmuştur (Tablo 1). Tablonun sol kısmında ölçütler, sağ kısmında ise ölçütlerin mevcut durumlarının düzey tanımlamasını sağlayan sütunlara yer verilmiştir.

Tablo 1. Estetik Başarım Değerlendirme Ölçütleri.

Ölçütler	Puan				
	1	2	3	4	5
Tanımlı ve Kolay Algılanır					
İlgi Çekici					
Devingen					
Canlandırıcı / Coşku Veren					
Erinç Veren					
Aydınlık					
Yürekendirici					
İçten / Sıcak					
Sıradışı / Şaşırtıcı					
Tasarımda Üslup Anlayışı					
Tasarımda Çeşitlilik					
Renkli / Canlı					
İnsan Ölçeğiyle Uyumlu					
Çevresiyle Uyumlu					
Mekansal Bütünlük					

Kullanıcı, mekansal algılamadaki değerlendirmesini her bir ölçüt için olumlu ya da olumsuzlukların düzeylerini puanlayarak belirlemiştir. Ölçütlerin puanları, 1 ile 5 arasında değişen cetvel aracılığı ile sorgulanmıştır. 1; en düşük puan, 5; en yüksek puandır. Kullanıcıların verdiği puanların aritmetik ortalamasıyla ölçütlerin puanları hesaplanmıştır. Belirlenen her ölçüt puanının toplanması ile her bir çocuk oyun alanının toplam puanı bulunmuştur. Bulunan toplam puanlara göre çocuk oyun alanlarının uygunluk sınıfları belirlenmiştir. Uygunluk

sınıflarının düzey aralığı 5 eşit parçaya tanımlanmış (Ender,2011), alanların almış olduğu puanlar hangi değer aralığında bulunuyor ise bu aralık ilgili çocuk oyun alanının estetik başarımının uygunluk sınıfını belirlemiştir. Değerlendirilen 15 ölçüt doğrultusunda çocuk oyun alanlarının alabileceği en yüksek estetik başarım puanı 75, en düşük puanı ise 15 olabilmektedir. Bu puanlar uygunluk sınıflarını belirleyen yüzdeler ile oranlandığında Tablo 2'deki değer aralıkları oluşmuştur.

Tablo 2. Uygunluk Sınıfları Değer Aralıkları

Uygunluk Sınıfları	Çocuk Oyun Alanları
En Düşük (% 0,00 - %20,00)	15-27
Düşük (%20,01- %40,00)	28-39
Orta (%40,01- %60,00)	40-51
Yüksek (%60,01- %80,00)	52-63
En Yüksek (%80,01- %100,00)	64-75

3. Bulgular ve Tartışma

Bulgular; Çukurova İlçesindeki çocuk oyun alanlarının mevcut durumlarının araştırılması, estetik başarım puanlarının hesaplanması, bu puanlar doğrultusunda uygunluk sınıflarının belirlenmesi olmak üzere 3 aşamada ele alınmıştır.

3.1.Mevcut Durum

Araştırmanın ana materyalini oluşturan çocuk oyun alanlarının, mevcut durumunun saptanmasında öncelikle mahalle düzeyindeki listesi, örgün ağda yer alan Çukurova Belediyesi sitesinden türetilmiştir. Tablo 3'te Çukurova İlçesi çocuk oyun alanlarının listesi mahalle düzeyinde verilmiştir.

Tablo 3. Çukurova İlçesi Çocuk Oyun Alanlarının Listesi

Mahalle Adı	Alanı Sayısı	Alan No	Çocuk Oyun Alanı Adı
Yüzüncüyıl	7	1	Yüzüncüyıl 1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		2	Yüzüncüyıl 2 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		3	Yüzüncüyıl 3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		4	Göçmen Evleri Çocuk ve Dinlenme Parkı
		5	Yüzüncüyıl 6 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		6	Yüzüncüyıl 7 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		7	Yüzüncüyıl 9 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
Belediye Evleri	9	8	Belediye Evleri 1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		9	Belediye Evleri 3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		10	Belediye Evleri 6 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		11	Belediye Evleri 7 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		12	Belediye Evleri 10 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		13	Arif Nihat Asya Çocuk ve Dinlenme Parkı
Beyazevler	3	14	Mehmet Nuri Bakıcı Çocuk ve Dinlenme Parkı
		15	Muhterem Yağbasan Çocuk ve Dinlenme Parkı
		16	Manolya Çocuk ve Dinlenme Parkı
Güzelyalı	8	17	Beyazevler 1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		18	Beyazevler 2 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		19	Beyazevler 3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		20	Güzelyalı 1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		21	Güzelyalı 2 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		22	Güzelyalı 3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		23	Güzelyalı 4 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı

Tablo 3. Çukurova İlçesi Çocuk Oyun Alanlarının Listesi (Devamı)

Mahalle Adı	Çocuk Oyun Alanı Sayısı	Alan No	Çocuk Oyun Alanı Adı		
Güzelyalı		24	Barış Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		25	Kurtuluş Lions Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		26	Selçuklu Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		27	Umut Kahya Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		28	Şht.J.Uzm.Çvş.Hüseyin Temel Çocuk Parkı		
		29	Adana Rotary Kulübü Sevgi Çocuk Parkı		
		30	Sevgi Çocuk Parkı		
		31	Şehit Jand. Başçavuş Mehmet Çapar Çocuk Parkı		
		32	Huzur Çocuk Parkı		
		33	Huzurevleri 3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		34	Huzurevleri 4 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		35	Huzurevleri 5 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		Huzurevleri	13	36	Huzurevleri 6 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
37	Huzurevleri 7 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı				
38	Huzurevleri 9 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı				
39	Huzurevleri 10 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı				
40	Huzurevleri 12 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı				
41	Karşılar 2 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı				
42	Şehit Ulaş Er Çocuk ve Dinlenme Parkı				
43	Karşılar 3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı				
44	Karşılar 4 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı				
Kurttepe	1			45	Kurttepe 1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
				46	Mahfesiğmaz 1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
Mahfesiğmaz	8			47	Mahfesiğmaz 6 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
				48	Mahfesiğmaz 7 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı
		49	Mahfesiğmaz 8 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		50	5 Ocak Lions Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		51	Can Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		52	İmge Beyhan Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		53	Şehit Jand. Uzman Çavuş Faik Balcı Çocuk Parkı		
		54	Toros 8 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı		
Toros	8	55	Toros 10 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		56	Başak Çocuk Parkı		
		57	AFAD Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		58	Murat Karaali Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		59	Şehit Asteğmen Zafer Oluk Çocuk Parkı		
		60	Çınarlı Çocuk Parkı		
		61	Şirinler Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		62	Hasan Balıkçı Çocuk ve Dinlenme Parkı		
Yurt	5	63	Yurt 4 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		64	Yurt 8 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı		
		65	Yeni Baraj Lions Kulübü Parkı		
		66	Mavi Çocuk Masal Parkı		

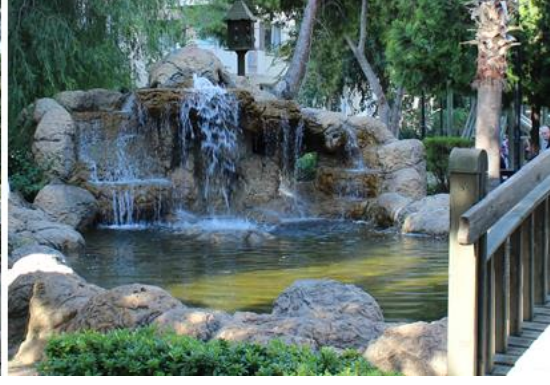
Araştırma alanında 10 mahallede 66 adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Çocuk oyun alanı sayıları mahalle düzeyinde incelendiğinde sayısal üstünlük Huzurevleri Mahallesindedir. Çocuk oyun alanına sahip olmayan mahalleler dışında Kurttepe ve Beyazevler Mahallelerinin en az çocuk oyun alanına sahip olduğu görülmektedir.

3.2. Estetik Başarım Puanlarının Hesaplanması

Yapılan anketlerden elde edilen çocuk oyun alanlarının ölçüt puanları toplanarak toplam estetik başarım puanları hesaplanmış, elde edilen sonuçlara göre Mahfesiğmaz mahallesinde bulunan Şehit Jandarma Uzman Çavuş Faik Balcı Çocuk Parkı en yüksek estetik başarım puanına (72), Huzurevleri mahallesinde bulunan Huzur Çocuk Parkı (71) ise yüksek estetik başarım puanına sahip çocuk oyun alanlarından birisidir. Huzurevleri mahallesinde bulunan 7 No'lu Çocuk Parkı ve Dinlenme Alanı ise en düşük estetik başarım puanına (22) sahiptir. En yüksek ve en düşük estetik başarım puanına sahip çocuk oyun alanlarının fotoğrafları Şekil 2-7'de verilmiştir. Değerlendirilen çocuk oyun alanlarında, donatı çeşitliliği, bitki varlığı ve bakım artıkaça puanlamaların da arttığı gözlenmiştir.

Şekil 2. Ş.J.U.Ç. Faik Balcı Çocuk Parkı(1)

Şekil 3. Ş.J.U.Ç. Faik Balcı Çocuk Parkı(2)

Şekil 4. Ş.J.U.Ç. Faik Balcı Çocuk Parkı(1)

Şekil 5. Ş.J.U.Ç. Faik Balcı Çocuk Parkı(2)

Şekil 6. Ş.J.U.Ç. Faik Balcı Çocuk Parkı(1)

Şekil 7. Ş.J.U.Ç. Faik Balcı Çocuk Parkı(2)

3.3. Uygunluk Sınıflarının Belirlenmesi

Çukurova İlçesindeki çocuk oyun alanlarının uygunluk puanları ve sınıfları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Çukurova İlçesindeki Çocuk Oyun Alanlarının Uygunluk Puanları ve Sınıfları

Mahalle	Alan Adı	Uygunluk	
		Puanı	Sınıfı
100.Yıl	1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	58	Yüksek
100.Yıl	2 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	33	Düşük
100.Yıl	3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	46	Orta
100.Yıl	Göçmen Evleri Çocuk ve Dinlenme Parkı	33	Düşük
100.Yıl	Yüzüncüyıl 6 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	30	Düşük
100.Yıl	Yüzüncüyıl 7 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	24	En Düşük
100.Yıl	Yüzüncüyıl 9 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	32	Düşük
Belediye Evleri	1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	52	Yüksek
Belediye Evleri	3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	58	Yüksek
Belediye Evleri	6 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	31	Düşük
Belediye Evleri	7 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	35	Düşük
Belediye Evleri	10 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	65	En Yüksek
Belediye Evleri	Arif Nihat Asya Çocuk ve D. Parkı	63	Yüksek
Belediye Evleri	M. Nuri Bakıcı Çocuk ve D. Parkı	38	Düşük
Belediye Evleri	M. Yağbasan Çocuk ve D. Parkı	44	Orta
Belediye Evleri	Manolya Çocuk ve Dinlenme Parkı	40	Orta
Beyazevler	1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	40	Orta
Beyazevler	2 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	57	Yüksek
Beyazevler	3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	48	Orta
Güzelyalı	1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	65	En Yüksek
Güzelyalı	2 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	64	En Yüksek
Güzelyalı	3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	42	Orta
Güzelyalı	4 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	70	En Yüksek
Güzelyalı	Barış Çocuk ve Dinlenme Parkı	44	Orta
Güzelyalı	Kurtuluş Lions Çocuk ve D. Parkı	69	En Yüksek
Güzelyalı	Selçuklu Çocuk ve D. Parkı	39	Düşük
Güzelyalı	Umut Kahya Çocuk ve D. Parkı	58	Yüksek
Huzurevleri	Şht.J.Uzm.Çvş.Hüseyin Temel Çocuk Parkı	50	Orta
Huzurevleri	Adana Rotary Kulübü Sevgi Çocuk Parkı	55	Yüksek
Huzurevleri	Sevgi Çocuk Parkı	48	Orta
Huzurevleri	Şehit Jandarma Başçavuş Mehmet Çapar Çocuk P.	63	Yüksek
Huzurevleri	Huzur Çocuk Parkı	71	En Yüksek
Huzurevleri	3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	48	Orta
Huzurevleri	4 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	38	Düşük
Huzurevleri	5 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	40	Orta
Huzurevleri	6 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	51	Orta
Huzurevleri	7 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	21	En Düşük
Huzurevleri	9 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	47	Orta
Huzurevleri	10 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	52	Yüksek
Huzurevleri	12 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	33	Düşük
Karşılar	2 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	57	Yüksek
Karşılar	Şehit Ulaş Er Çocuk ve D. Parkı	43	Orta
Karşılar	3 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	63	Yüksek
Karşılar	4 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	22	En Düşük
Kurttepe	1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	56	Yüksek
Mahfesiğmaz	1 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	69	En Yüksek
Mahfesiğmaz	6 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	36	Düşük
Mahfesiğmaz	7 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	54	Yüksek
Mahfesiğmaz	8 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	43	Orta
Mahfesiğmaz	5 Ocak Lions Çocuk ve D. Parkı	65	En Yüksek
Mahfesiğmaz	Can Çocuk ve Dinlenme Parkı	57	Yüksek
Mahfesiğmaz	İmge Beyhan Çocuk ve D. Parkı	67	En Yüksek
Mahfesiğmaz	Şehit Jandarma Uzman Çavuş Faik Balcı Çocuk P.	72	En Yüksek
Toros	8 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	51	Orta
Toros	10 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	58	Yüksek
Toros	Başak Çocuk Parkı	60	Yüksek

Tablo 5. Çukurova İlçesindeki Çocuk Oyun Alanlarının Uygunluk Puanları ve Sınıfları (Devamı)

Mahalle	Alan Adı	Uygunluk	
		Puanı	Sınıfı
Toros	AFAD Çocuk ve Dinlenme Parkı	65	En Yüksek
Toros	Murat Karaali Çocuk ve D. Parkı	38	Düşük
Toros	Şehit Asteğmen Zafer Oluk Çocuk Parkı	41	Orta
Toros	Çınarlı Çocuk Parkı	52	Yüksek
Toros	Şirinler Çocuk ve Dinlenme Parkı	49	Orta
Yurt	Hasan Balıkçı Çocuk ve D. Parkı	51	Orta
Yurt	4 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	47	Orta
Yurt	8 No'lu Çocuk ve Dinlenme Parkı	33	Düşük
Yurt	Yeni Baraj Lions Kulübü Parkı	32	Düşük
Yurt	Mavi Çocuk Masal Parkı	54	Yüksek

Uygunluk puanları ve sınıfları belirlenen çocuk oyun alanlarının (Tablo 5) genel değerlendirilmesi yapılmış ve değerlendirme sonucunda incelenen puanların uygunluk sınıflarına göre dağılımları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Çocuk Oyun Alanlarının Genel Değerlendirilmesi

Uygunluk Sınıfları	Çocuk Oyun Alanları	
	Adet	%
En Düşük	3	4.55
Düşük	14	21.21
Orta	20	30.30
Yüksek	18	27.27
En Yüksek	11	16.67
TOPLAM	66	100.00

Çocuk oyun alanlarının %16.67'sinin en yüksek, %27.27'sinin yüksek, %30.30'unun orta, %21.21'inin düşük ve %4.55'inin ise en düşük uygunluk sınıflarında yer aldıkları görülmüştür.

4. Sonuç ve Öneriler

Kentsel yaşamın her geçen gün değişmesi ve gelişmesiyle kent insanının gereksinimlerini karşılayabilecek kentsel mekanlara ihtiyaç olabilmektedir. Var olan kentsel mekanların iyileştirilmelerinde, mevcut durumlar onarılırken, biçimsellik ve işlevsellikleri değiştirilirken estetik değerler de düşünülerek arka planda kalmamalıdır. Bu düşüncenin çıkış noktası olduğu çalışmada, Çukurova ilçesindeki, çocuk oyun alanlarının estetik öğelerinin değerlendirilmesi amacıyla, gözlem yapanların duygusal tepkileri ve görsel tecrübeleri ortaya çıkarılmıştır.

Bu araştırmayla, bir mekanın estetik başarımı, verdikleri farklı cevaplarla, o mekanı algılayan insanların sadece uyarının yapısına bağlı olarak değil, ortama, o andaki duygulara, isteklere ve amaçlara da bağlı olduğu anlaşılmıştır.

Kişilerin girdikleri mekanı değerlendirdikleri ve o mekanı algılamalarına neden olan estetik öğelere bakıldığında, mekanın özelliklerini ortaya çıkarabilecek ölçütler, mekanı tanımlayabilmeye yardımcı olmaktadır. Bu nedenle ölçütler arttıkça mekanı tanımlayabilme kolaylığı da artacaktır.

Bu çalışmada, en yüksek estetik başarı puanı 72, en düşük puan ise 21'dir. Çocuk oyun alanları uygunluk sınıflarına göre özetlendiğinde 3 adet çocuk oyun alanı en düşük, 14 adet çocuk oyun alanı düşük, 20 adet çocuk oyun alanı orta, 18 adet çocuk oyun alanı yüksek, 11 adet çocuk oyun alanı en yüksek uygunluk sınıfındadır. Bu rakamlara bakıldığında, araştırma alanındaki çocuk oyun alanlarının tasarımında estetiğin arka planda bırakıldığı en yüksek uygunluk sınıfındaki alanların sayısının yetersiz olmasıyla saptanmıştır. Çocukların bedensel, zihinsel ve sosyal gereksinimlerini karşıladıkları bu alanlarda tüm çocuk oyun alanlarının en yüksek uygunluk sınıfında yer alması gerekmektedir.

Anketlerde en başarısız puan alan ölçütler, ilgi çekici, canlandırıcı/coşku veren ve tasarımda çeşitlilik. Çukurova ilçesindeki çocuk oyun alanlarının ilgi çekicilik, canlandırıcılık/coşku verme ve tasarımlarındaki çeşitlilik yönlerinden eksikliği saptanmıştır. İlgi çekicilik ve canlandırıcılık/coşku verme çocuk oyun alanlarının tercih edilmesini ve kullanım oranını artıracaktır. Tasarımlardaki çeşitlilik, estetik açıdan önemli olmakla birlikte, artan donatılarla birlikte çocukların fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel olarak gelişimlerini destekleyecek, yaratıcılıklarını kullanmalarına da olanak sağlayabilecektir.

Çocukların gelişimleri için tüm gereksinimlerini karşıladıkları bu alanlardan haz alabilmeleri ve kendilerini bu mekanlara ait hissedebilmeleri, ilk duyum ve algılarındaki mekanların estetik değerlerin iyi olması için Çukurova İlçesindeki bu ölçütlerin dikkate alınması ile mekanların davranışsal başarımı artırılmalıdır. Aynı zamanda tasarımlarda bölge özelliği gözetilerek doğru tasarım bitkilerinin kullanımının katkısı da değerlendirmelerde göz önünde bulundurulmalıdır (Zencirkıran 2009, 2013).

Çocuk oyun alanlarının tanımlı ve kolay algılanır, ilgi çekici, devingen, coşku ve erinç veren, aydınlık, yüreklendirici, içten, sıra dışı, renkli, insan ölçeğiyle uyumlu, çevresiyle uyumlu olması, mekansal bütünlüğünün, tasarımında çeşitlilik ve üslup anlayışının olmasıyla estetik başarımı da artıracaktır.

Sonuç olarak, çalışmadaki ölçütler dikkate alınarak, kentsel mekanlarda bu ölçütlerin düzeylerini artıracak tasarımların yapılmasıyla, mekansal estetik başarımın artırılması hedeflenmelidir.

Kaynaklar

1. **Acar H (2003)**. Çocuk Oyun Alanlarında Kullanıcıların Bitki Tercihlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Trabzon Kenti Örneği, Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
2. **Bal A (2005)**. Zonguldak Kenti Yeşil Alan Sistemindeki Çocuk Oyun Alanlarının Durumunun Peyzaj Mimarlığı İlkeleri Açısından İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
3. **Başkaya A, Dinç P, Aybar U, Karakaşlı M (2003)**. Mekansal İmaj Üzerine Bir Deneme: Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Eğitim Bloğu Giriş Holü. Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, Cilt 18, No 2, 79-94.
4. **Bektaş Y (2004)**. İlköğretim çağındaki çocukların çocuk oyun alanlarından beklentilerinin belirlenmesi üzerinde bir araştırma: Ankara-Çankaya örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
5. **Boyacıgil O (2010)**. Payas-İskenderun-Arsuz Kentsel Bölgesinde Rekreatif Kaynak ve Kullanıcı Araştırmalarına Dayalı Bir Rekreatif Tasarım Geliştirilmesi, Ç.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Adana.
6. **Dinç P (2007)**. "Mimari Tasarım Stüdyosunda Mekansal-Davranışsal Değişkenlerin Öğrenci-Mekan Etkileşimindeki Rolü". Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, Cilt 22, No 4, 837-845.
7. **Ender E (2011)**. Adana İli Çukurova İlçesi Aktif Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Açısından İrdelenmesi. Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
8. **Karagöç O, Ünügür SM (2002)**. Toplu Konut Alanlarında Simgesel Performans Sorunu". itüdergisi/a mimarlık, planlama, tasarım, Cilt:1 Sayı:1, 10-20.
9. **Kaplan A, Hepcan ÇÇ (2004)**. Ege Üniversitesi Kampüsü 'Sevgi Yolu'nun Görsel (Etki) Değerlendirme Çalışması. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 41 (1):159-167.
10. **Konaklı N, Altunkasa MF, Uslu C, Sirel B (2010)**. Mekansal Algılama ve Mekanın Davranışsal Başarımı: Adana 5 Ocak ve Uğur Mumcu Meydanları Örneği. Peyzaj Mimarlığı IV. Kongresi Bildiriler Kitabı, 283-294. İzmir.
11. **Pena W, Parshall S (1987)**. Problem Seeking, an Architectural Programming Primer, AIA Press, Washington.
12. **Preiser WFE, Rabinowitz HZ, White ET (1988)** Post Occupancy Evaluation. Van Nostrand Reinhold, New York, 39-46.
13. **Reid G W (1993)**. From Concept to Form in Landscape Design, John Wiley & Sons, Inc., New York.
14. **Temelli M (2008)**. Çukurova Üniversitesi Yerleşkesi Örneğinde Görsel Etki Değerlendirme Çalışmalarına Metodolojik Bir Yaklaşım. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Adana.
15. **TUIK (2015)**. Türkiye İstatistik Kurumu.
16. **Uluğ H (2007)**. Kuzey Adana' daki Çocuk Oyun Alanlarının Bitki Seçimi Yönünden İrdelenmesi". Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Adana

17. **Watson GB, Bentley I (2007)**. Identity by Design. Elsevier Ltd., New York.
18. **Yılmaz S, Bulut Z (2003)**. Kentsel Mekanlarda Çocuk Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi: Erzurum Örneği. Milli Eğitim Dergisi, 158: 45-51.
19. **Zencirkıran M (2009)**. Determination of Native Woody Landscape Plants in Bursa and Uludag. African Journal of Biotechnology, 8(21), 5737-5746.
20. **Zencirkıran M (2013)**. Peyzaj Bitkileri I (Açık Tohumlu Bitkiler-Gymnospermae), Nobel Yayınları, Yayın No: 605: 475.